

КЕРМАНІЧ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ ЗА ОКЕАНОМ УСЦАК: ІСТОРІЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ

В історії української еміграції до Північної Америки виняткову роль відіграла і відіграє донині її третя хвиля, що припала на середину ХХ століття, – національно свідома, загартована у тривалій жертовній борні за волю Рідного Краю, надзвичайно потужна інтелектуально. Незважаючи на труднощі свого початкового облаштування, вона невідкладно і ревно включилася до праці в уже існуючих на континенті українських організаціях, рівночасно закладаючи нові громадські, наукові та інші інституції. Не залишилися поза її увагою фізична культура і спорт, а вислідом закроеної на довгочасну перспективу і опертої на національні традиції роботи в цій ділянці стало заснування 24 грудня 1955 року в Торонто, на з'їзді керівників провідних спортивних організацій континенту, Української Спортової Централі Америки і Канади. Звідтоді ця інституція, що не має аналогів в інших діаспорах, ось уже пів століття координує діяльність спортивних осередків української громади за океаном.

Видима річ, що вже давно на часі була потреба в написанні історії УСЦАК. І вона писалася багатьма людьми – в газетних і часописних публікаціях, в документах, в листуванні й обіжниках. Тепер же з виданням упорядкованої пресовим референтом УСЦАК Омеляном Твардовським книги “УСЦАК і спорт в Україні”^{*} все найпосутніше зведено в єдиний корпус, який з належною повнотою відтворює різнобічну діяльність Централі від самих її початків.

А магістральні напрями цієї діяльності продиктовані епохою, що й підкреслено у виданні обома розділами – “В роках, коли Україна була поневолена... 1956-1991” і “В роках відновлення незалежності України. 1991-2001”. Новітній період характеризується насамперед встановленням безпосередніх кон-

тактів між УСЦАК і вищими спортивними органами України та допомогою, поданою з-за океану, особливо в той час, коли формувалися національні федерації й команди, що почали виступати як репрезентанти нової незалежної держави на світових чемпіонатах і Олімпійських іграх. Разом з тим Управа УСЦАК, щиро бажаючи прислужитися справі розвою нашого спорту як в самій Україні, так і на міжнародній арені, розробляла конкретні рекомендації. Але...

Зацитуємо опубліковану 26 грудня 1998 року в газеті “Свобода” статтю О. Твардовського “З приводу обрання нового президента НОК України”: “У цей час, коли УСЦАК масово збирала пожертви і щедро підтримувала відродження спорту в Україні та олімпійські репрезентації в Ліллегаммері, а пізніше в Атланті, В. Борзов кілька разів зустрічався з чоловічими діячами УСЦАК. В тому часі на ці потреби УСЦАК планово і послідовно інвестувала приблизно 350 тисяч доларів. Згідно із тією співпрацею, діячі УСЦАК старалися впливати на діячів НОК України і активістів федерацій на просування певних реформ і змін, започаткування вишколу юних спортових кадрів під оглядом національної свідомості. Доводиться ствердити, що ці щиросердечні поради діячів УСЦАК не завжди бралися під увагу чиновниками НОК України, в тому числі й тодішнім його президентом. Мовляв – фінансово нас підтримуйте, а в справі реформ не втручайтеся. Отже, у вище згаданих ділянках усе й досі залишилося без змін. Українські спортсмені, учасники різних міжнародних змагань, при зустрічах з українцями в діаспорі паленіють від сорому, вони мовно чужі братам і сестрам, які, хоч роджені на чужині, в більшості володіють українською мовою, тим часом за сім років незалежності України їм спортсмені ще не вивчили своєї державної мови. Не подбали про це і діячі НОК України, бо, мовляв, є важливіші, головні економічні, проблеми”.

^{*} “УСЦАК і спорт в Україні”. – Упорядкував Омелян Твардовський. – Передмова д-ра Ореста Поповича. – Ньюарк, Нью Джерзі, 2002. – 472 с., іл.

Це писалося чотири роки тому, однак помітних змін на краще не спостерігається і тепер. Навпаки, навіть набуто в підготовці майстрів гімнастики, футболу, гандболу, інших видів спорту втрачено. Переважна більшість спортивних функціонерів демонстративно ігнорує державну мову, а спортивні передачі на телевізії послуговуються нею як відчепним: мовляв, нате вам, та не кажіть, що з екрана не чути українського слова. А слово те калічиться теледикторами до невпізнання. Про україномовне спортивне книговидання й говорити нічого, бо навіть найстарша "Спортивна газета", видавана з 1933 року, перестала випускатися.

На наш погляд, якщо УСЦАК вдається до датків, то вони не повинні виділятися федераціям чи комітетам. Ці організації за одинадцять років мали б навчитися заробляти

гроші самі, а не бути схожими на приснопам'ятні колгоспи з їхньою безгосподарністю. Коли ж є потреба в допомозі, то з боку УСЦАК вона має бути тільки адресною, тільки на цілком конкретну справу і тільки на проекти, що відповідають національній ідеї.

Повертаючись після цього відступу до книги "УСЦАК і спорт в Україні", слід скласти велику подяку її авторові. Раніше Омелян Твардовський видав поважні книги "На Олімпійських хвилях" (1997) та історію спортивного товариства "Чорноморська Січ" (1999, разом з доктором Орестом Поповичем). Така робота під силу тільки фахівцеві високого клясу, яким і постає перед читачем упорядник цінної для історії спорту книги.

Григорій Рудницький

*КримСПОРТ, 27 вересня 2002 р.,
Симферополь, Крим, Україна.*

Best Wishes from

BIG STASH'S

BAR & RESTAURANT

Catering for All Occasions

BANQUET & MEETING FACILITIES AVAILABLE

Stanley Rawrysz

**Phone: (908) 862-6455
Fax: (908) 862-5003**

**1020 So. Wood Avenue
Linden, New Jersey 07036
(One block off Route 1)**